

Korte risicobeoordeling

Choristoneura conflictana (EU – Q)

Naam waaronder gereguleerd: *Choristoneura* spp. (niet-Europese)

Categorie: insecten en mijten

Er zijn tientallen soorten bekend binnen het geslacht *Choristoneura*. (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019) noemt 47 soorten en ondersoorten. De soorten en ondersoorten komen voor in Noord-Amerika, Eurazië en Afrika. Er is echter onzekerheid over de taxonomische status van de Afrikaanse soorten (Fagua et al., 2019).

Voor de EU vormen *Choristoneura*-soorten die aanwezig zijn in de Noord-Amerika het grootste gevaar (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019). Dit zijn de soorten die behoren tot de 'Spruce budworm species complex': *C. pinus*, *C. fumiferana*, *C. retiniana*, *C. carnana*, *C. lambertiana*, *C. occidentalis occidentalis*, *C. occidentalis biennis* en *C. orae*. Dit zijn soorten die significante schade veroorzaken in bossen in Noord-Amerika. Andere soorten die voorkomen in Noord-Amerika en bekend zijn als schadelijk zijn *C. conflictana*, een plaag van populier, *C. rosaceae* een plaag op planten uit de familie van de Rosaceae en *C. parallela* die *Vaccinium* aantast. Voor deze soorten is een korte risicobeoordeling opgesteld. Voor de andere niet-Europese *Choristoneura* soorten zijn geen gegevens beschikbaar over hun schadelijkheid (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019). In het huidige document wordt het risico van ***C. conflictana*** beoordeeld.

Datum: december 2019

1. Verspreiding, waardplanten en belangrijkste pathways

Verspreiding

Europese Unie: geen meldingen (EPPO Global Database, 10.09.2019)

Buiten de Europese Unie: Canada en de Verenigde Staten (VS) (EFSA_Panel_on_Plant_Health et al., 2019)

Waardplanten

Waardplanten zijn: *Acer negundo*, *Alnus incana*, *Amelanchier* sp., *Betula alleghaniensis*, *Betula papyrifera*, *Betula populifolia*, *Cornus alternifolia*, *Corylus* sp., *Malus* sp., *Picea glauca*, *Pinus banksiana*, *Pinus strobus*, *Populus alba*, *Populus balsamifera*, *Populus grandidentata*, *Populus* sp., *Populus tremuloides*, *Prunus pensylvanica*, *Prunus* sp., *Prunus virginiana*, *Rosa* sp., *Salix* sp., *Sorbus* sp., *Vaccinium* sp. (Brown et al., 2008). De soort is vooral belend van populier (*Populus* L.) en tast in Noord-Amerika voornamelijk *Populus tremuloides* aan (EPPO datasheet).

Belangrijkste pathways

1. Planten bestemd voor opplant van waardplanten met uitzondering van zaden

2. Samenvatting risicoscores

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (P1-P2)	1	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) (P1-P3)	1	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	4	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	3	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	3	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	4	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	8	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	4	1 - 5

3. Risicoscores

Per onderdeel vindt u de risicoscore en de schaal [minimaal - maximaal mogelijke score]

P1 (associatie met pathway): 1 [1-5]

Biologie

Eieren worden gelegd op bladeren. De larven voeden zich van de bladeren. Larven gaan aan het einde van de zomer naar de basis van de hoofdstam en vormen een hibernaculum waarin ze overwinteren (EPPO-datasheet).

Wet- en regelgeving

Loofverliezende bomen en struiken, bestemd voor opplant, met uitzondering van zaden en planten in weefselcultuur mogen uit de meeste derde landen (inclusief Canada en de VS) alleen worden geïmporteerd indien ze in rusttoestand verkeren en bladerloos zijn.

Import van planten, met uitzondering van vruchten en zaden, van *Pinus* en *Picea* is verboden uit de meeste derde landen waaronder Canada en de VS.

Sinds 14 december 2019 geldt er een (tijdelijk) importverbod voor planten bestemd voor opplant, met uitzondering van zaden en planten in weefselcultuur en op natuurlijke of kunstmatige wijze gekweekte miniatuurplanten, van verschillende genera en soorten waaronder meerdere waardplanten van *C. conflictana*: *Acer*, *Alnus*, *Betula*, *Cornus*, *Corylus*, *Malus*, *Populus*, *Prunus*, *Salix* en *Sorbus*.

Vondsten en intercepties

Er zijn geen vondsten en intercepties bekend in de EU (Europhyt, EPPO Global Database, 10.09.2019).

Score

Score 1:

- er zijn geen intercepties of pathway-gerelateerde vondsten bekend in de EU (score 1 of 2);
- er geldt een (tijdelijk) importverbod voor *Populus* (waaronder de soort, *P. tremuloides*, die voornamelijk in het huidige verspreidingsgebied wordt aangetast) en ook voor diverse andere waardplanten; de eis dat loofbomen uitsluiten in rusttoestand mogen worden geïmporteerd reduceert verder de kans op associatie met het organisme (score 1).

P2 (transfer): 5 [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant.

P3 (kans op vestiging na transfer): 4 [1-5]

Het organisme kan zich waarschijnlijk buiten vestigen; ten minste twee individuen van verschillende sekse (mating type) zijn nodig voor het initiëren van een populatie.

P4 (kans overleven uitroeiactie): 4 [1-4]

Waardplanten zijn algemeen aanwezig in de groene ruimte; natuurlijke verspreiding via vliegen van motten en meer passief met de wind (EPPO-datasheet). De kans op vroege detectie (detectie wanneer besmetting nog klein en op één plek zit) van een uitbraak is klein.

Effect op perceelsniveau: 3 [1-5]

In de boomkwekerij kunnen *Choristoneura* spp. waarschijnlijk worden beheerst met gewasbeschermingsmiddelen tegen rupsen en motten. Op percelen waar populieren voor het hout worden geproduceerd zal mogelijk meer schade optreden (vertraagde groei) omdat op deze percelen plagen waarschijnlijk niet of nauwelijks worden bestreden.

Mate van verspreiding: 3 [1-4]

De EPPO-datasheet geeft geen weinig informatie over de verspreidingsnelheid van het organisme: 'Passive wind dispersal of larvae can occur and spread is also ensured by moth flight'. Er wordt melding gemaakt van een serieuze uitbraak met een totaal oppervlak van 25.000 km² of meer in Canada. Populieren komen algemeen voor in Nederland. De verwachting is daarom dat *C. conflictana* zich over het hele land zal verspreiden (score 3: 26 – 75% van de percelen krijgt jaarlijks te maken met het organisme).

Productiewaarde-teelt: 2 [1-6]

De productiewaarde van populieren in de boomkwekerij wordt geschat op minder dan 20 miljoen euro (score 1 of 2; er zijn geen cijfers bekend zijn en gekozen wordt voor de hoogste score: 2)

Impact op groene ruimte: 4 [1-5]

Ernstige ontbladering met (soms) boomsterfte tot gevolg. Waardplanten komen algemeen voor in bossen, parken en tuinen en langs wegen.

Export-maatregelenniveau: 4 [1-4]

Productieplaatsvrijheid is lastig te garanderen bij vliegende insecten.

Productiewaarde-export: 5 [1-6]

Het organisme is polyfaag. De productiewaarde van waardplanten op boomkwekerijen wordt geschat tussen de 100 en 250 miljoen euro (score 5).

4. Referenties

- Brown J, Robinson G & Powell J, 2008. Food plant database of the leafrollers of the world (Lepidoptera: Tortricidae) (Version 1.0) [webpagina]. Beschikbaar online: <http://www.tortricid.net/foodplants.asp>
- EFSA_Panel_on_Plant_Health, Bragard C, Dehnen-Schmutz K, Di Serio F, Gonthier P, Jacques M-A, Jaques Miret JA, Fejer Justesen A, MacLeod A, Magnusson CS, Navas-Cortes JA, Parnell S, Potting R, Reignault PL, Thulke H-H, Van der Werf W, Vicent Civera A, Yuen J, Zappalà L, Grégoire J-C, Kertész V & Milonas P, 2019. Pest categorisation of non-EU *Choristoneura* spp. EFSA Journal, 17, e05671. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.5671>
- Fagua G, Condamine FL, Dombroskie JJ, Byun BK, De Prins J, Simonsen TJ, Baez M, Brunet BM & Sperling FA, 2019. Genus delimitation, biogeography and diversification of *Choristoneura* Lederer (Lepidoptera: Tortricidae) based on molecular evidence. Systematic Entomology, 44, 19-38.

5. Afkadering

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.